

EVALUATION OF LIABILITY WITHIN THE SCOPE OF MINING LEGISLATION

MADEN MEVZUATI KAPSAMINDA SORUMLULUK HUSUSUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

SUNA SELEN YAMAN
SELİNAY ŞUMNULU

ABSTRACT

To evaluate responsibility under Mining Law, it is imperative to initially analyze specific notions. It is necessary to conduct a thorough analysis of the titles "mine", "miner", "mine worker", and "mining sector" individually, in order to proceed in the right direction. It is possible to define the mining concept in different ways, both geographically and legally. Subsequently, it is possible to question whether the concepts of miner and mine worker are similar or even identical. Viewed from both a worldwide and national sectoral perspective, it is evident that mining holds a pivotal position in economic terms. Consequently, the concept of a mine operator assumes immense significance as the operation of mines necessitates an individual to take on the responsibility. The process of obtaining licenses and permissions is crucial in the context of mine operations. It is imperative to carefully examine the procedures for obtaining exploration and pre-operating licenses, the different stages involved in granting licenses and concessions, and the rights granted by special provincial administrations pertaining to the mine. Ignoring these crucial aspects could result in severe consequences that must be avoided at all costs. In the realm of mining law, the issue of legal liability at mining sites holds utmost significance, particularly the concept of hazard liability, which prevails as the dominant situation in mining activities. In this regard, Article 71 of the TCO is considered a guiding provision that sheds light on this form of liability. Hence, the present study aims to meticulously examine the potential situations that may emerge from mining operations and the implications of hazard liability, specifically in the context of mines. The royalty agreement is a crucial contract in mining law, as it involves the transfer of mining rights from the rightful owners to either natural or legal third parties for the exploration or operation of mines in designated areas. This consensual contract binds both parties to certain obligations, and its legal nature falls under the category of consensual agreements. It is noteworthy that these contracts are not subject to any specific form prescribed under the TCO.

KEYWORDS

MINING, MINE WORKER, MINING SECTOR, MINE OPERATOR'S RESPONSIBILITY, DANGER LIABILITY, ROYALTY CONTRACT.

ÖZET

Maden Hukuku anlamında sorumluluğu inceleyebilmek için öncelikle belli başlı kavramları incelemek gerekir. Bu doğrultuda ilk önce maden, madenci, maden işçisi ve maden sektörü başlıkları tek tek irdelenmelidir. Maden kavramını da gerek coğrafi gerekse hukuki açıdan farklı şekillerde tanımlamak mümkündür. Devamında madenci ve maden işçisi kavramlarının da kendi aralarında benzerlikleri ve hatta aynı şeyler olup olmadığını sorgulamak mümkündür. Sektörel açıdan dünya ve ülkemiz perspektiflerinden incelendiğinde de madenin; ekonomik açıdan önemli bir paya sahip olduğunu görmek mümkündür. Devamında, madenlerin kullanılabilmesi için elbette ki onları işleten bir kişi olması gerektiğinden, sorumluluk açısından maden işleten kavramı önem arz etmektedir. Bu açıdan maden işletme hususu bağlamında; sırasıyla işletme hakkı kazanabilmek için genel başvuru merciinin neresi olduğu, arama ruhsatının nasıl elde edildiği, bunun devamında ön işletme ruhsatı verilmesinin nasıl gerçekleştiği, ruhsat ve imtiyaz verme aşamaları ve il özel idareleri tarafından madene ilişkin verilen haklar, bu başlık altında incelenmesi gereken hususlardandır. Maden hukukuyla ilgili en önemli konulardan biri olan maden sahalarındaki hukuki sorumluluk hususunda ise maden faaliyetlerine egemen olan durumun tehlike sorumluluğu hali olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Bu açıdan TBK m. 71'in hükmünün bu tarz bir sorumlulukta yol gösterici bir hüküm olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmada da madenler açısından daha çok maden işletmesinden kaynaklanabilecek durumlar ve tehlike sorumluluğu üzerine yoğunlaşılacaktır. Maden hukuku açısından önemli olan sözleşmelerden biri olan rödovans sözleşmesi ise, maden sahalarında arama veya işletmeye ilişkin hak sahiplerinin gerçek veya tüzel üçüncü kişiler arasında maden ocağının işletmesinin devrine ilişkin anlaşmayı ifade eder. Hukuki niteliği ise tam iki tarafa borç yükleyen rızai bir sözleşmedir. Bu sözleşmeler TBK anlamında herhangi bir şekle tabi değildir.

ANAHTAR KELİMELER

MADEN, MADEN İŞÇİSİ, MADEN SEKTÖRÜ, MADEN İŞLETENİN SORUMLULUĞU, TEHLİKE SORUMLULUĞU, RÖDOVANS SÖZLEŞMESİ.

PART 9

The present study aims to meticulously examine the potential situations that may emerge from mining operations and the implications of hazard liability, specifically in the context of mines.

Bu çalışmada da madenler açısından daha çok maden işletmesinden kaynaklanabilecek durumlar ve tehlike sorumluluğu üzerine yoğunlaşılacaktır.

I. INTRODUCTION

This article presents a comprehensive analysis of one of the most vital natural resources - the mine. The exploration commences by examining the fundamental concept of a mine, followed by a comparison of the global and national approaches towards mining. The article also accentuates the critical role played by mine operators in the context of liability, including legal and hazard liability. The discussion further encompasses various topics, including the importance of royalty agreements, mining law in terms of damage claims, collusive royalty agreements and other related issues that have significant implications for mining operations. By offering a thorough examination of these topics, the article intends to provide a comprehensive conclusion that highlights the complex nature of mining and the associated legal framework.

II. MINING, MINER, THE CONCEPT MINE WORKER AND MINING INDUSTRY

A. The Concept of Mine

To gain a comprehensive understanding of the multifaceted nature of mining oper-

I. GİRİŞ

Bu makalede, en önemli doğal kaynaklardan olan madenin kavramsal olarak değerlendirilmesinin yapılmasıyla başlanarak; madene dünya ve ülkemiz açısından yaklaşımın nasıl olduğu, sorumluluk bağlamında madenin değerlendirilmesi açısından öncelikle maden işletmecisinin sorumluluğu, hukuki sorumluluk ve tehlike sorumluluğu hususları, rödovans sözleşmesi, çeşitli zarar kalemleri açısından maden hukuku, muvazaalı rödovans sözleşmesi ve rödovanslı sahalarda kaçak üretim hususlarına değinilerek bir sonuca varılacaktır.

II. MADEN, MADENCİ, MADEN İŞÇİSİ KAVRAMI VE MADEN SEKTÖRÜ

A. Maden Kavramı

İlk olarak maden kavramını inceleyerek başlamak gerekirse; tanım olarak "çeşitli iç

ations, it is crucial to begin with a strong definition of the term "mineral." Scientifically, minerals and fossils are formed over centuries due to various internal and external factors, and their extraction can have significant economic and commercial value¹. However, to establish a legal framework for mining operations, a definition that is consistent with the law is necessary. If the Mining Law² is examined for the definition of the concept; Article 2 provides a definition that clearly outlines minerals as, "All kinds of substances found naturally in the earth's crust and water resources, other than oil, natural gas, geothermal and water resources, which have economic and commercial value, are mines according to this Law." Article 3 titled "Definitions" in the same Law, the concept of resource; "in the earth's crust or in its depths; we see it as defined as solid, liquid and gas accumulations that will meet possible economic expectations in terms of form, quality and quantity". Once the definition of a mine is established, it becomes evident that there are two primary systems used globally to classify mines³. These are the counting system and the identification system. In the first system, the scope of minerals is limited and listed explicitly in the law, leaving no room for interpretation. However, the second system takes a broader approach and establishes a definition

ve dış etkenlerle, yüzyıllardır süren yeryüzü hareketleri ve döngü sonucunda, yerka- buğunun farklı katmanlarında oluşan fosil ve mineraller"¹ diyebilmek mümkündür. Kavramın tanımı için Maden Kanunu² incelenecek olursa; m. 2'de "Yer kabuğunda ve su kaynaklarında tabii olarak bulunan, ekonomik ve ticari değeri olan petrol, doğal gaz, jeotermal ve su kaynakları dışında kalan her türlü madde bu Kanuna göre madendir." şeklinde bir tanım görmek mümkündür. Aynı Kanun'da "Tanımlar" başlıklı m. 3'te ise kaynak kavramını; "yerka buğunda veya derinliklerinde; biçim, nitelik ve nicelik olarak muhtemel ekonomik beklentileri karşılayacak katı, sıvı ve gaz birikimleri" şeklinde tanımlanmış olarak görürüz. Maden kavramını tanımladıktan sonra, dünyada madenlerin belirlenmesi açısından başlıca iki sistemin mevcut olduğunu söyleyebiliriz³. Bunlar sayma sistemi ve tanımlama sistemidir. İlkinde, maden sayılan ürünler kanunda sınırlı bir şekilde sayılmıştır ve bu şekilde tespit edilirler. İkinci sistem olan tanımlama sisteminde ise; madenin tanımı yapılır ve bu tanıma girenler maden sayılırken, tanıma uymayanlar maden sayılmazlar.

Maden kavramına hukuki açıdan bir tanımlama getirecek olursak; maden hukukunu "madenlerin ve taş ocaklarının zilyetliğine, mülkiyetine, bunların bulunması, açılması

FOOTNOTE

¹ Ece Nur Kesemen, Türk Hukukunda Maden İşletenin Hukuki Sorumluluğu (Maden İşletenin Sorumluluğu, Afyon Kocatepe University, Institute of Social Sciences, Department of Private Law, Master Thesis, Afyonkarahisar 2019, p. 55

² Mining Law No. 3213, Articles 2 and 3. 15.06.1985, Official Gazette No. 18785 (Official Gazette).

³ Tuğba Yavuz Marım, Madenlerin İşletilmesi ve Rödovans Sözleşmesi (Madenlerin İşletilmesi), Ankara University Institute of Social Sciences Department of Private Law, Master Thesis, Ankara 2021 p. 4.

DİPNOT

¹ Ece Nur Kesemen, Türk Hukukunda Maden İşletenin Hukuki Sorumluluğu (Maden İşletenin Sorumluluğu), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2019, s. 5.

² 3213 sayılı Maden Kanunu m. 2 ve 3. 15.06.1985, 18785 sayılı Resmi Gazete (RG).

³ Tuğba Yavuz Marım, Madenlerin İşletilmesi ve Rödovans Sözleşmesi (Madenlerin İşletilmesi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2021 s. 4.

PART 9

for minerals. This definition is used to determine whether a product falls within the scope of the law as a mineral or not. Adopting the second approach allows for greater flexibility in defining minerals, and may help to ensure that no valuable minerals are left unregulated. Therefore, it is important to carefully consider which system is most appropriate for a particular jurisdiction in order to promote responsible and sustainable mining practices.

In legal terms, mining law can be defined as *"The body of law that governs the rules and regulations related to the possession, ownership, discovery, opening, and exploitation of mines and quarries, as well as the underlying principles that guide such activities"*⁴.

B. The Concepts of Miner and Mine Worker

Following the elucidation of the notion of mine, an examination of the concepts of miner and mine worker is imperative. While the legislation does not provide a specific definition of this occupational group, it can be construed that miners and mine workers refer to the workforce engaged in the extraction of mines and the subsequent processing. Notably, the mining sector is associated with various hazards and potential perils that may arise due to the nature of the profession, which primarily entails working underground. Throughout history and in modern times, numerous countries, including our own, have experienced devastating mining accidents resulting in significant loss

*ile işletilmesine ilişkin kanun ve diğer mevzuat hükümlerini, bunların dayandığı esasları düzenleyen hukuk dalı"*⁴ olarak açıklamak mümkündür.

B. Madenci ve Maden İşçisi Kavramları

Madene dair açıklamalar yapıldıktan sonra, madenci ve maden işçisi kavramlarını irdelenmek gerekirse; öncelikle Kanun'da direkt olarak bu iş grubunun tanımı bulunmamasıyla birlikte, madenci ve maden işçilerinin madenin çıkarılmaktan başlayarak işlenme ve devam eden prosedürlerde yer alan insan gücü olduğunu söylemek mümkündür. Bu iş alanının en öne çıkan yönlerinden biri, bu mesleğin faaliyet alanı, diğer bir deyişle işyeri yeraltı olduğundan, içinde barındırdığı tehlikelilik unsuru ve yaşanabilecek olası kazalardır. Tarihe ve hatta günümüze bakıldığında dünyanın pek çok ülkesinde ve ülkemizde, yüksek can kaybı ve yaralanmaların gerçekleştiği maden kazalarını görebilmek müm-

FOOTNOTE

⁴ Serap Telli, *İdare Hukuku ve Uluslararası Hukuk Açısından Madenler* (Madenler), Ankara 1989 p. 69.

⁵ Dictionary of Turkish Language Institution <https://sozluk.gov.tr/> (Date of access, 23.10.2022).

of life and injury. The physically demanding and hazardous nature of mining work means that it is primarily performed by men. The forthcoming sections of this study will examine the topic of liability in the context of mining enterprises.

It has been previously noted that the Law does not provide explicit definitions of the terms "miner" and "mine worker". Before exploring how these concepts can be defined based on the Law's provisions, it is necessary to address whether there is a distinction between these terms and, if so, what that distinction might be. Dictionary of the Turkish Language Institution⁵ provides two definitions for "miner": one who operates a mine and a laborer who works in a mine. Therefore, it can be inferred that the term "miner" encompasses both the operator and the worker within a mine. Finally, if we need to take a look at the definitions related to our subject in the Mining Law Article 3, while mining operations are defined as *"preparatory work for production and activities for production"*; mining activities are defined as *"all activities related to exploration of minerals, preparation for production, production, shipment, ore preparation and enrichment, disposal of wastes, storage/to store operations in the license area, closure of mining operations and bringing them into harmony with the environment and the construction of temporary facilities for these activities"*. A definition was introduced as *"construction of facilities"*. In the light of these definitions, it is possible to see the scope of work of a miner in general terms.

C. Mining Industry

In terms of sectoral analysis of the mining industry, it's important to recognize that mineral resources can be a crucial factor in driving economic growth and development for nations that have the ability to harness their natural resources effectively. Given its capacity to create high-value products and generate employment, the mining industry has the potential to deter urban migration and spur regional development, particularly since it tends to be located near rural areas. The mining sector is a vital component of global economic development, and its impact can be seen in many countries worldwide, including our own. The United States, China, South Africa, Canada, Aus-

kündür. Dolayısıyla gerektirdiği beden gücü ve dayanıklılığında otürü, maden işçisi olarak çok büyük çoğunlukla erkekleri görmekteyiz. Bu çalışmanın ilerleyen kısımlarında, maden işletmeleri bağlamında sorumluluk hususu irdelenecektir.

Kanun'da doğrudan madenci ve maden işçisi kavramlarını açıklayan maddeler olmadığı yukarıda belirtilmişti. Bu kavramların içeriğinin Kanun'da yer alan tanımlamalarla nasıl doldurulabileceğini irdelmeden önce, bahsi geçen kavramlar (madenci-maden işçisi) arasında bir fark olup olmadığı, varsa nasıl bir fark olduğunu tartışmak gerekirse; şöyle ki Türk Dil Kurumu Sözlüğünde⁵ madenci kelimesinin ne anlama geldiği araştırıldığında iki tanımla karşılaşılmaktadır. Bunlar: *"maden işleten kimse"* ve *"maden ocaklarında çalışan işçi"*dir. Dolayısıyla burada madenci kavramından, o madeni işleten kişi anlamı çıkarılabileceği gibi, o madende çalışan işçi anlamını da çıkarmak mümkündür. Nihayet, Kanun'da yer alan konumuzla ilişkili tanımlara göz atmak gerekirse, *"Tanımlar"* başlıklı m. 3'te maden işletme faaliyetleri, *"üretim yönelik hazırlık çalışmaları ve üretim için yapılan faaliyetler"* olarak tanımlanmışken; madencilik faaliyetlerinin ise, *"madenlerin aranması, üretime yönelik hazırlık çalışmaları, üretilmesi, sevkiyatı, cevher hazırlama ve zenginleştirme, atıkların bertarafı, ruhsat sahasındaki stoklama/depolama işlemleri, maden işletmelerinin kapatılması ve çevre ile uyumlu hale getirilmesi ile ilgili tüm faaliyetler ve bu faaliyetlere yönelik geçici tesislerin yapılması"* şeklinde bir tanım getirilmiştir. Bu tanımlar ışığında bir madencinin iş kapsamının neler olduğunu genel hatlarıyla görmek mümkündür.

C. Maden Sektörü

Maden alanını, sektörel anlamda incelemek gerekirse; ilk olarak, doğal kaynaklarını etkili bir şekilde değerlendirebilen ülkeler açısından maden kaynağının ekonomik olarak kalkınma ve gelişmede önemli etkenlerden biri olduğunu söylemek mümkündür. Yüksek katma değeri ve yarattığı istihdam kapasitesiyle madencilik sektörü, çoğunlukla kırsal bölgelere yakın yerlerde gerçekleştiğinden kente göçü önlemekte ve bölgesel kalkınmayı da hızlandırmaktadır. Bu sektörün dünyadaki ve ülkemizdeki yansımalarını inceleyecek olursak; ilk olarak dünya bazında maden sektöründeki faaliyetleriyle ön plana çıkmış başlıca ülkeler ABD, Çin, Güney Afrika, Kanada, Avustralya ve Rusya olarak

DİPNOT

⁴ Serap Telli, *İdare Hukuku ve Uluslararası Hukuk Açısından Madenler* (Madenler), Ankara 1989 s. 69.

⁵ Türk Dil Kurumu Sözlüğü <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi, 23.10.2022).

PART 9

tralia, and Russia are the leading countries that have established themselves as major players in the mining industry. Alongside these nations, countries like Saudi Arabia, Kuwait, Iran, and the Turkic Republics boast significant reserves in the petroleum sector, which, although not technically a mineral, is an essential energy source for many countries. The extraction and utilization of these natural resources not only add significant value to a nation's economy but also have the potential to create job opportunities, especially in rural areas, and stimulate regional development. It is clear that the mining sector plays a crucial role in the growth and development of countries that have the potential to utilize their natural resources effectively. In the global trade market, crude oil, non-ferrous metals, and industrial minerals hold a significant position among the mining products. Recent statistics indicate a shift in demand towards advanced ceramic materials, plastic, and polymer-based materials, while there is a decrease in the use of traditional metals such as steel, copper, lead, and tin. The mining industry's contribution to the US economy is remarkable, with a total production value of 27.6 billion dollars and a total added value of 2.28 trillion dollars, making it a significant driver of the country's economic growth. As such, the mining sector plays a crucial role in shaping the future of the global economy. In the Canadian mining industry, which is highly prominent in the global market, the total production value amounted to approximately USD 45.3 billion as of 2009. Furthermore, the tax revenue generated by this sector in Canada reaches approximately USD 13.5 billion annually, indicative of the sector's economic significance. Moreover, the United States, Canada, and Australia stand out as countries that allocate the highest budgets for mineral exploration activities, further underscoring the vital role that mining plays in the global economy. It should be noted that prices in the mining sector, like in any other industry, are largely influenced by supply and demand dynamics. The mining industry has undergone an extraordinary expansion on a worldwide scale since 2001, with exceptional growth in nations like China, Brazil, and India, where economic prosperity has been substantial. Despite the adverse effects of the economic downturn in late 2008, the mining sector has made an astonishing resurgence, spurred on by favorable developments in the global economy and a surge in demand in the subsequent years.

belirtmek mümkündür. Bu ülkelerin yanında; maden grubuna girmeyen bir enerji türü olarak petrol sektöründe ise Suudi Arabistan, Kuveyt, İran, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri sahip oldukları önemli rezervlerle bilinmektedir. Madencilik ürünlerinden ihracat bazında ham petrol, demir dışı metaller ve endüstriyel minerallerin dünya ticaretinde önemli bir payı mevcuttur. İstatistikler incelendiğinde; çelik, bakır, kurşun ve kalay gibi metallerin kullanımında bir azalma mevcutken, ileri seramik malzemeleri, plastik ve polimer kökenli malzemelerin kullanımının ise git gide yaygınlaştığı gözlemlenmektedir. Şu an dünyada ekonomik olarak en güçlü ülkelerden biri olan ABD ekonomisi incelendiğinde, maden sanayisine dayalı üretimin değerinin toplamda 27,6 milyar dolar ve ABD ekonomisine yaptığı toplam katma değer ise 2,28 trilyon dolara ulaştığı kaydedilmektedir. Maden sektörüyle ön plana çıkan diğer bir ülke olan Kanada'da ise madencilik dayalı toplam üretim değeri 2009 yılı verilerine göre 45,3 milyar dolar civarında ve bu sektörden elde edilen vergi geliri ise yıllık 13,5 milyar dolar civarındadır. Bu verilere paralel olarak, maden arama faaliyetlerine en çok bütçe ayıran ülkelerin başında da yine ABD, Kanada ve Avustralya gelmektedir. Her sektörde olduğu gibi, maden sektöründe de fiyatlar arz ve talebe göre şekillenmektedir. 2001 yılından beri özellikle Çin, Brezilya ve Hindistan gibi ekonomik açıdan büyüme sürecinde olan ülkelerde maden sektörüne olan yüksek talep, küresel bazda da madencilik sektörünün hızlı gelişiminde büyük bir etki sahibi olmuştur. Tüm bu gelişmelerin yanında 2008 yılı sonlarına doğru kendini gösteren ekonomik krizin beraberinde getirdiği olumsuz etkilere rağmen, sonrasındaki yıllarda dünya ekonomisindeki ileriye doğru gelişmeler ve talebin artmasıyla orantılı olarak maden sektörü de kendi içinde bir düzelmeye girmiştir.

Maden sektörünü Türkiye açısından irdeleyecek olursak; bilindiği üzere ülkemiz coğrafi açıdan jeolojik ve tektonik yapı özellikleri gereği pek çok maden yatağına sahiptir. Verilere göre tüm dünyada toplamda 90 farklı çeşitte maden üretimi yapılmaktayken, bu sayı ülkemizde 60'tır. Türkiye; endüstriyel ham maddeler başta olmak üzere, çeşitli metalik madenler, linyit ve jeotermal kaynaklar gibi enerji ham maddeleri açısından zengin bir ülkedir. Ülkemizin kaynaklar açısından zengin olduğu madenlerin başında bilindiği üzere, dünya rezervlerinin %72'si oranında bor minerallerine sahiptir. Sayısal verileri

By analyzing Türkiye's mining industry, it becomes evident that our nation possesses a multitude of mineral deposits, thanks to its distinctive geological and tectonic characteristics. Comparatively, while the global production of 90 diverse types of mines is notable, it pales in comparison to our country's output of 60. Türkiye boasts an abundance of raw materials for energy production, including industrial and metallic minerals, lignite, and geothermal resources. Notably, our country stands out for its remarkable reserves of boron minerals, owning an astonishing 72% of the global total. It is widely acknowledged that Türkiye's resource wealth is one of the richest in the world. When we examine the numerical data, it can be observed that Türkiye's export of mineral sector goods increased by 24% to reach 4.7 billion USD in 2017, in comparison to the previous year. For the year 2018, the overall export target for Türkiye is set at 170 billion USD, with the mineral sector aiming for a 20-25% increase compared to 2017, reaching 6 billion USD. In order to achieve the ambitious target of 15 billion USD by the year 2023, a growth rate of 20-25% is required⁶.

III. MINING LAW TRENDS IN THE WORLD AND IN TURKEY

To gain a broader understanding of global and Turkish mining law, it is important to recognize that mineral resources are not the only focus in today's world. Rather, there has been an incredible upsurge in sustainable development efforts that impact all aspects

incelemek gerekirse; Türkiye'nin 2017 yılında maden sektörüne ait ihracatı 2016 yılına kıyasla %24 artış göstermiş ve 4,7 Milyar USD'ye ulaşmıştır. 2018 yılı Türkiye ihracat hedefi 170 Milyar Dolar, maden sektörü hedefi ise 2017 yılına göre %20-25 artış ile 6 Milyar Dolardır. 2023 yılı için ise hedef 15 Milyar USD'dir ve buna ulaşabilmek için %20-25 bir artış sağlanması gerekmektedir⁶.

III. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE MADEN HUKUKU EĞİLİMLERİ

Maden hukukuna dünya ve Türkiye perspektifinden yaklaşımın ne şekilde olduğunu genel hatlarıyla incelemek gerekirse; öncelikle maden kaynaklarına dünyanın son zamanlardaki bakış açısı, sadece maden alanıyla sınırlı olmamakla birlikte, diğer bir deyişle

FOOTNOTE

⁶ Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/dunyada_ve_turkiyede_madencilik_sektoru.pdf (Date of access, 23.10.2022), p. 3.

DİPNOT

⁶ Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/dunyada_ve_turkiyede_madencilik_sektoru.pdf (Erişim tarihi, 23.10.2022), s. 3.

PART 9

of countries' industrial and commercial sectors. The world has undergone a significant shift in its approach towards mineral resources, with a focus on sustainability and environmentally responsible practices. This perspective is not only limited to mining, but is evident across a multitude of fields. Therefore, it is crucial to consider the wider context when examining mining law from a global and Turkish perspective⁷. As a general explanation of the concept of sustainable development; *"The basic philosophy of sustainable development is to evaluate the interaction of the economic and social structure and the environment in a holistic way and to ensure that present and future generations benefit from the opportunities brought by development in an equitable way"*⁸ can be given.

The world is reaching a critical tipping point in environmental protection and sustainable development, and countries must act to ensure that economic growth is achieved without compromising the health of the planet. As a result, there has been a notable shift in attitudes towards sustainable development in the mining sector, with many companies implementing codes of conduct that emphasize environmentally responsible practices. To remain competitive and future-proof, it is imperative for the mining industry to embrace sustainable development, which not only ensures the preservation of our planet, but also leads to a stronger and more prosperous economy in the long run. Thus, it is imperative for all players in the mining sector to embrace sustainable development and work towards achieving a balance between economic growth and environmental protection⁹. The principles governing the mining sector are closely aligned with initiatives like the Mining, Minerals, and Sustainable Development (MMSD) Project, which is being spearheaded by international organizations including the United Nations and the World Bank. It is arguable that countries are becoming more cognizant of the ecosystem, leading to a shift in their policies towards a greater reverence for the environment and climate, while considering the utilization of natural resources. One such approach is exemplified by the World Commission on Environment and Development's (WCED) report: *"development that meets the needs of the present without compromising the ability of the next generation to meet their own needs"*.

ülkelerin sanayi ve ticaret sahalarına temas eden hemen her alanda son yıllarda hızlı bir ivme kazanan sürdürülebilir kalkınma hareketini görmek mümkündür⁷. Sürdürülebilir kalkınma kavramına dair genel hatlarıyla bir açıklama olarak; *"ekonomik ve sosyal yapı ile çevre etkileşiminin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek bugünkü ve gelecekteki nesillerin kalkınmanın getirdiği fırsatlardan hakkaniyetli bir şekilde yararlanmasının sağlanması, sürdürülebilir kalkınmanın temel felsefesini oluşturmaktadır."*⁸ verilebilir.

Dolayısıyla şunu söyleyebilmek mümkündür ki; ülkelerin, çevreyi koruma ve çevreye verilen zararını minimize etme yönündeki bilinçleri geliştikçe, buna paralel olarak ekonomik kalkınmaya ve bunu sürdürülebilir hale getirmeye yönelik tutumları da değişmektedir. Madencilik sektörüyle ilgili birçok firma bu dönüşümü kolaylaştırmak ve yerleştirmek için tavsiye kuralları (codes of conduct) oluşturmuşlardır⁹. Bu kurallar Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi çok uluslu kuruluşlar tarafından geliştirilmeye çalışılan MMSD (Mining, Minerals and Sustainable Development Project) projesi gibi çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda söyleyebilmek mümkündür ki ülkelerin ekosisteme dair farkındalıklarının artmasıyla birlikte, politikaları da çevreye ve iklime saygılı ve doğal kaynakları da bu prensipleri göz önünde bulundurarak değerlendirme eğilimine kaymaktadır. Bu yaklaşımın örneğini de WCED raporunda; *"bugünün ihtiyaçlarını gelecek neslin kendi ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını tehlikeye atmadan karşılayan kalkınma"* şeklinde görmek mümkündür.

FOOTNOTE

⁷ Mustafa Topaloğlu, *Dünyada Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar ve Bu Bağlamda Türk Maden Hukukunun Gelişimi* (Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar), p. 1563.

⁸ Sürdürülebilir Kalkınma Hakkında Temel Bilgiler <http://www.surdurulebilir-kalkinma.gov.tr/temel-tanimlar/> (Date of access, 23.10.2022).

⁹ Topaloğlu, *Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar*, p. 1565'den alınmıştır. Dalupan, M.C.G., *Mining and Sustainable Development: Insights from International Law*, in: *International and Comparative Mineral Law and Policy - Trends and Prospects*, Kluwer Law International, The Hague 2005, p.151.

¹⁰ Regulation on the Implementation of the Mining Law, 22.08.1985, Official Gazette No. 18850.

¹¹ Demet Özdamar, *"Maden Hakkının Verilmesi ve Bu Hakkın Devri"* (Maden Hakkı), A Gift to Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce, İzmir, 2001, p. 119.

IV. THE CONCEPT OF MINE OPERATOR IN TERMS OF RIGHTS ON MINES

Upon reviewing the rights afforded to individuals who operate a mine, it should be emphasized that mining rights encompass various stages including the issuance of exploration, pre-operation, and operation licenses. Additionally, it should be noted that transferring this right is subject to specific provisions as set forth in the Mining Law No. 3213 and the accompanying Regulation for its implementation¹⁰. These legal frameworks provide a comprehensive set of guidelines for the granting and transfer of mining rights, ensuring that all activities related to the extraction of mineral resources are carried out in a lawful and transparent manner¹¹. The rights related to mining, such as the exploration, pre-operation, and operation licenses, as well as the right to discovery, can be transferred to real or legal entities that possess the necessary qualifications to exercise the rights outlined in Article 6 of the Mining Law, which pertains to "mining capacity," provided that there are "no legal obstacles". According to Article 6/2 of the Mining Law, the principle of indivisibility of the mining right dictates that the mining right can only be granted to a single natural or legal person. This provision ensures that the mining rights are granted in a manner that is consistent with the Mining Law and that the individual or entity receiving the rights is capable of carrying out the necessary mining activities.

IV. MADENLER ÜZERİNDEKİ HAKLAR BAKIMINDAN MADEN İŞLETEN KAVRAMI

Maden işleten kişinin, bu faaliyeti dolayısıyla madenler üzerinde ne gibi haklara sahip olduğunu irdeleyecek olursak; öncelikle belirtmek gerekir ki maden hakkı kendi içinde arama, ön işletme ve işletme ruhsatlarının verilmesi aşamalarını barındırır ve bu hakkın devri işlemleri 3213 sayılı Maden Kanunu ve bunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik¹⁰'te özel hükümlere tâbi tutulmuştur¹¹. Yukarıda bahsedilen (arama ruhsatı, ön işletme ruhsatı, işletme ruhsatı) ve buluculuk hakkı gibi, kısacası tüm maden hakları, Maden Dairesi Başkanı tarafından, "kanuni sakınca" görülmediği takdirde Maden Kanunu'nu m. 6'da belirtilen haklarını kullanma kabiliyetini haiz, yani "maden ehliyeti"ne sahip gerçek veya tüzel kişilere devir edilebilir. Maden Kanunu m. 6/2'de, maden hakkının bölünmemesi ilkesinin doğal bir sonucu olarak, maden hakkının tek bir gerçek veya tüzel kişiye verilebileceği görülmektedir.

DİPNOT

⁷ Mustafa Topaloğlu, *Dünyada Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar ve Bu Bağlamda Türk Maden Hukukunun Gelişimi* (Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar), s. 1563.

⁸ Sürdürülebilir Kalkınma Hakkında Temel Bilgiler <http://www.surdurulebilir-kalkinma.gov.tr/temel-tanimlar/> (Erişim tarihi, 23.10.2022).

⁹ Topaloğlu, *Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar*, s. 1565'den alınmıştır.

¹⁰ Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, 22.08.1985, 18850 sayılı Resmi Gazete.

¹¹ Demet Özdamar, *"Maden Hakkının Verilmesi ve Bu Hakkın Devri"* (Maden Hakkı), Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce'ye Armağan, İzmir, 2001, s. 119.

A. General Application Authority

To explain the process of obtaining mining rights, it is important to discuss the entity responsible for granting these rights. In general, it can be stated that the authorization for exploration, pre-operation, and operation licenses is considered an "administrative permit" from a legal perspective. The right to obtain these licenses is similar to the right of ownership and is considered a right in rem, as established by the Supreme Court of Cassation¹². As previously mentioned, the grant of mining rights is deemed an administrative act, therefore any disputes arising from it fall under the jurisdiction of administrative judicial review. In exchange for a certain fee, the private individual who acquires these rights is entitled to operate the mine solely for their own benefit. This represents a significant responsibility, as the exploitation of natural resources must be carried out in a responsible and sustainable manner to ensure the long-term health of the environment and the community.

B. Granting an Exploration License

If we examine the process of obtaining the exploitation right, the next stage is the granting of an exploration license. According to Article 3 of the Mining Law, an "exploration license" is an official permit to conduct mineral exploration activities in a designated area. As stipulated in Article 17 of the Mining Law, the power to issue this license lies with the Mining Department and may be issued for a maximum duration of 30 months.

C. Granting of Preliminary Operating License

After the exploration phase, the next step in obtaining the exploitation right is to secure a "pre-operating license", which is an authorization certificate granted for a maximum of three years. The pre-operating license allows for the continuity of mining activities and the preparation for the operation phase, including any additional research that may be necessary. It is governed by Article 19 of the Mining Law and serves as an essential link between the exploration and operation phases of mining operations, providing a clear regulatory framework to ensure compliance with legal requirements¹³.

A. Genel Başvuru Mercii

Maden haklarının verilmesi aşamalarını açıklamak gerekirse; ilk olarak genel başvuru merciinden bahsetmek gerekir. Bu doğrultuda; arama, ön işletme ve işletme ruhsatlarının verilmesinin hukuki açıdan bir "idari izin" olduğunu söylemek mümkündür. Yargıtay, bu hakkın tıpkı mülkiyet hakkı gibi bir aynı hak olduğunu içtihat etmiştir¹². Belirtildiği üzere bu hakkın verilme niteliği bir idari işlem olarak nitelendirildiğinden, ortaya çıkan uyuşmazlıklar da idari yargı denetimine tâbidir. Belli bir harç ödenmesinin sonucunda bu hakkı elde eden özel kişi, madeni kendi yararına işletme hakkını elde eder.

B. Arama Ruhsatı Verilmesi

İşletme hakkının elde edilme sürecinin devamındaki aşama, arama ruhsatının verilmesidir. Maden Kanunu m. 3'e göre "arama ruhsatı"; belirli bir alanda maden arama faaliyetlerinde bulunabilmesi için verilen yetki belgesidir. Bahsi geçen bu ruhsatı verme yetkisi, Maden Kanunu m. 17'de belirtildiği üzere Maden Dairesindedir ve en fazla 30 ay süre için verilmesi mümkündür.

C. Ön İşletme Ruhsatı Verilmesi

Arama ruhsatının verilmesini, ön işletme ruhsatı verilmesi aşaması takip eder. "Ön işletme ruhsatı"; arama safhasından sonra işletme dönemine hazırlık ve gerek duyulabilecek diğer araştırmaların yapılabilmesini sağlamak için, azami üç yıl süre ile faaliyetlerin devamlılığı amacı ile verilen yetki belgesidir. Ön işletme ruhsatı, Maden Kanunu m. 19'da düzenlenmiş olup, eski Maden Kanunu'nda yer almayan bir düzenlemedir ve maden işletmesi prosedüründe arama aşamasından sonra ve işletme safhasına geçmeden önceki dönemi düzenler¹³.

To secure a pre-operating license, the holder of an exploration license must submit a preliminary operation project to the Mining Department and formally request the license at the end of the exploration license period or during the exploration stage (Regulation Article 9). Once the requisite formalities have been completed, a pre-operating license is issued for a duration of three years, as mandated by Article 20 of the Mining Law.

D. Granting an Operating License

To conduct mining activities, an "operation license" is required, which is a legal certificate of authorization (Mining Law Article 3). Pursuant to the Mining Law No. 3213 and the Regulation on its Implementation Article 12, the license holder is required to apply to the Mining Department for an operating license by the end of the exploration or pre-operation license period (Article 24). By complying with this process, the right to an operation license is granted¹⁴.

E. Granting an Operating Concession

The Mining Law No. 3213 has introduced significant changes to the previous mining laws, including the exclusion of "operating concession" from the provisions. However, the provisional Articles 2 and 3 of the Law make it clear that any existing operating concessions, exploration and operating licenses on the date of the law's entry into force will continue to be valid in accordance with the provisions of the Law No. 3213, but only for the minerals for which they were granted by the Law No. 6309. This demonstrates a clear intention to regulate and control the mining industry by ensuring that all existing mining activities are subject to the new law's provisions, including those that were previously granted under different laws¹⁵.

F. Rights Granted by Special Provincial Administrations

Finally, to mention the rights granted by special provincial administrations, "the stones which are not capable of being cut and polished; rough construction or road construction works are excluded from the Mining Law (Article 2/3 of the Mining Law No. 3213) These are subject to the Quarries Regulations"¹⁶. Notwithstanding the foregoing,

Ön işletme ruhsatı alabilmek için, arama ruhsatı sahibinin, arama ruhsatı süresi sonunda veya arama ruhsatı safhasında, Maden Dairesi'ne ön işletme projesi vererek talepte bulunması gerekir (Yön.m.9). İşlemlerin tamamlanması halinde 3 yıl için ön işletme ruhsatı verilir (Mad.K.m.20).

D. İşletme Ruhsatı Verilmesi

"İşletme ruhsatı"; işletme faaliyetlerinin yürütülebilmesi için verilen yetki belgesidir. (Mad. K. m.3). 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24. Maddesi ve bunun uygulanmasına dair Yönetmelik m. 12'de öngörülen usul uyarınca; ruhsat sahibinin, arama veya ön işletme ruhsatı sonuna kadar Maden Dairesi'ne başvurarak, işletme ruhsatı talebinde bulunması gerekir. Böylece, işletme ruhsatı hakkı doğar¹⁴.

E. İşletme İmtiyazı Verilmesi

Güncel yani 3213 sayılı Maden Kanunu, eski Maden Kanunlarının aksine "işletme imtiyazı"na yer vermemektedir. Ancak, Kanun'da geçici m. 2 ve 3'te bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan arama ve işletme ruhsatları gibi işletme imtiyazlarının da 6309 sayılı Kanun ile hangi maden için verilmişse, yalnız o madenlere ait olmak üzere kaldıkları yerden 3213 sayılı Kanun hükümlerine göre devam edeceğini hükme bağlamaktadır¹⁵.

F. İl Özel İdareleri Tarafından Verilen Haklar

Son olarak, il özel idareleri tarafından verilen haklardan bahsetmek gerekirse, "kesilip parlatılabilmeye özelliği taşımayan; kaba inşaat veya yol yapımı vs. işlerde kullanılan taşlar, Maden Kanunu dışındadır (3213 sayılı Maden Kanunu m. 2/3) Bunlar Taşocakları Nizamnamesi'ne¹⁶ tâbidir". Ancak, yürürlükte olan taşocağı ruhsatı sahasında işletmeye elveriş-

FOOTNOTE

¹² Supreme Court Jurisprudence Unification Decision, T. 04.05.1966., E.1996/6, K.1966/4.

¹³ Telli, Madenler, p. 69.

¹⁴ Telli, Madenler p. 107.

¹⁵ Telli, Madenler p. 110.

¹⁶ Quarries Regulation dated 6 June 1317, 1st Order Code C. 7, p. 49.

DİPNOT

¹² Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı, T.04.05.1966., E.1996/6, K.1966/4.

¹³ Telli, Madenler, s. 69.

¹⁴ Telli, Madenler s. 107.

¹⁵ Telli, Madenler s. 110.

¹⁶ 6 Haziran 1317 tarihli Taşocakları Nizamnamesi, 1. Tertip Düstur C. 7, s. 49.

PART 9

in the event that the license holder provides certification indicating that the material in question is suitable for use in the industry or for export, and considering its reserve status, the substance may be incorporated within the scope of the Mining Law. However, such inclusion shall be subject to the proposal of the Ministry of Energy and Natural Resources and approval by the Council of Ministers (Mining Law Article. 2/3). Therefore, in this context; if a person operates a quarry for his own needs in his own possession or on the land he owns, he does not need to get permission from the state (Quarries Regulations Article 3). However, if he is going to open and operate the quarry for commercial purposes, then the owner or the tenant must apply to the special provincial administration with a petition and get permission (Quarries Regulations Article 4).

V. MINE OPERATOR'S RESPONSIBILITY

As previously mentioned, mining operations involve a variety of inherent risks, which in turn entail various responsibilities for the mine operator. These responsibilities can be traced to a number of legal sources, including but not limited to the Mining Law, the Criminal Code, the Code of Obligations, and the Labour Law. The legal and practical aspects of mining sites are regulated by a combination of laws, such as the Mining Law No. 6309, the Public Hygiene Law No. 1593, and the Labour Law No. 3008. Once again, the General Hygiene Law and Labour Law No. 3008 contain provisions pertaining to occupational health and safety. Additionally, the 1953 by-law concerning safety measures in mining operations mandates that any incidents of accidents, fire, explosion, or cave-ins that occur in the quarry must be promptly reported to the relevant ministry. It also requires that machinery be maintained in proper working order to ensure the health and safety of workers, and that all necessary clothing and protective gear be provided for worker protection. Furthermore, it is required that personnel who identify potential hazards take necessary precautions and report the situation to the authorities. In case of danger, workers must be safely evacuated from the quarry, and they must be trained on all entry and exit points¹⁷.

During mineral exploration activities, it is necessary to drill wells and galleries on the land to determine the reserve and establish

li olan maddenin rezerv durumu da dikkate alınarak sanayinin hammaddesi veya ihraç konusu olduğunun, ruhsat sahibince belgelenmesi halinde bu madde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile Maden Kanunu kapsamına alınabilir (Maden Kanunu m. 2/3). Dolayısıyla bu bağlamda belirtmek gerekirse; bir kimse kendi tasarrufu altında veya sahibi olduğu arazide kendi ihtiyacı için taşocağı işletirse, bunun için devletten izin almasına gerek yoktur (Taşocakları Nizamnamesi, m. 3). Ancak, taşocağını ticari bir amaçla açıp işletecekse, bu durumda malik veya kiracının il özel idaresine dilekçe ile başvurup izin almak zorundadır. (Taş.N. m.4).

V. MADEN İŞLETENİN SORUMLULUĞU

Maden işletenin sorumluluğu hususunu inceleyecek olursak; ilk başta belirtildiği üzere, bu faaliyet alanı doğası gereği içinde pek çok riski barındırdığından, türlü sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bu sorumluluğun mevzuat anlamında kaynaklarını; başta Maden Kanunu olmak üzere Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu ve İş Kanunu gibi çeşitli kanunlarda görmek mümkündür. Maden iş yerlerinin hukuki ve fiili durumları, 6309 sayılı Maden Kanunu'nda, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda ve 3008 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenmiştir. Yine Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda ve 3008 sayılı İş Kanunu'nda, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerin alınması öngörülmüştür. Bu konuyla alakalı olarak 1953 tarihinde maden işletmelerinde alınacak olan emniyet tedbirleri ile alakalı tüzükte; ocakta oluşacak herhangi bir kaza, yangın, patlama ve göçük durumunun ilgili bakanlığa bildirilmesi, işçilerin sağlığı ve güvenliği için makinelerin arızasız ve çalışır vaziyette tutulması, işçinin korunması için gerekli tüm giyim ve koruyucu malzeme sağlanması, tehlike gören personelin önlem alınması ve yetkililere haber vermesi, tehlike anında işçilerin ocaktan güvenli şekilde çıkarılması ve işçilere tüm giriş ve çıkışların öğretilmesi düzenlenmiştir¹⁷.

Maden arama faaliyetleri esnasında meydana gelen zararlar hususuna değinmek gerekirse; bu faaliyetlerin gerçekleştirildiği esnada üzerinde çalışılan arazide bozulmalar gerçekleşmesi ve araziye müdahale edilmek

operational facilities. Additionally, the land where mineral exploration is conducted, as well as neighboring lands, may be utilized for transportation purposes¹⁸. In the field where, mineral exploration is carried out, there is the possibility of opening a well, gallery for the determination of the reserve, establishing the necessary facility for the operation activity, and making use of the land where the mineral exploration is made and the neighboring lands for transportation¹⁹. According to Article 46 of Mining Law No. 3213, in situations where private property is required for mining activities, the law permits the granting of easement and usufruct rights on such properties, subject to the purpose of the mining activity. These rights may be extended for the duration of the operation license. As a result, miners are entitled to acquire easement and usufruct rights over immovable properties relevant to both exploration and operation periods, in accordance with the law.

VI. LEGAL RESPONSIBILITY IN MINING AREAS

Before delving into the concept of legal liability in mining sites, it is crucial to gain a thorough understanding of the broader definition of legal liability. In simple terms, it is an established principle that if a person causes harm to another person, they are bound to compensate for the damage. However, this definition alone is insufficient to fully explain the complexity of legal liability. In legal terms, liability can be interpreted in two distinct ways - narrow and broad senses. Legal liability is crucial in mining and is broadly categorized into contractual and extra-contractual liability. The former pertains to contractual obligations, while the latter involves legal responsibility for harm or loss caused to an individual or entity. Liability in the broad sense is more comprehensive than liability in the narrow sense, which only pertains to non-contractual liability²⁰. In legal terms, it is highly likely that tort liability arises in such cases, as tort is a significant source of obligation in law. While tortious acts may not always stem from faults, the Turkish Code of Obligations upholds the principle of fault liability. Article 49 of the Turkish Code of Obligations, which pertains to torts, states that "any individual who causes damage to another through an unlawful and negligent act is responsible for compensating for such damage"²¹. To establish fault liability in ac-

zorunda kalınması bu faaliyet alanının kaçınılmaz bir gerçeğidir. Dolayısıyla, arama ve işletme faaliyetleri sırasında, madenin bulunduğu taşınmaz malikine, komşu malike, başka maden hakkı sahibine zarar verilmesi durumunun ortaya çıkma olasılığı mevcuttur¹⁸. Maden araması yapılan arazide, rezervin tespiti için kuyu, galeri açılması ve işletme faaliyeti için gerekli tesisin kurulması, yine maden araması yapılan araziden ve komşu arazilerden ulaşım için faydalanma durumu vardır¹⁹. Bu gibi durumlar için 3213 sayılı Maden Kanunu m. 46'da maden araması yapan kimseye, maden faaliyetinin amacına uygun olarak özel mülkiyet üzerinde irtifak ve intifa hakkı verilmesini öngörmüştür. Bahsi geçen irtifak ve intifa haklarının süresinin, işletme ruhsatı süresince uzatılması mümkündür. Dolayısıyla kanunda, hem arama hem işletme döneminde madenciye, ilgili taşınmazlar üzerinde intifa ve irtifak haklarının tanınabileceği düzenlenmiştir.

VI. MADEN SAHALARINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUK

Maden sahalarındaki hukuki sorumluluk kavramını incelemeyen önce genel olarak hukuki sorumluluk kavramının ne anlama geldiğini irdelemek gerekirse; genel bir tanım olarak bir kişinin başkasına zarar vermesi durumunda, bu zararı karşılamak mecburiyetinde olması verilebilir. Bu tanım elbette hukuki sorumluluğu tam anlamıyla açıklamaya yetmemektedir. Hukuksal açıdan sorumluluğu; dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türlü incelemek mümkündür. Öncelikle geniş anlamda sorumluluk gerek sözleşme dışı gerekse sözleşmesel sorumluluğu ifade eder ve bu anlamda dar anlamda sorumluluğa kıyasla daha kapsamlıdır. Dar anlamda sorumluluktan anlaşılan ise sözleşme dışı sorumluluktur²⁰. Burada bir haksız fiilden doğan sorumluluk olduğunu söylemek mümkündür. Bildiğimiz üzere, borcun kaynaklarından biri de haksız fiillerdir. Haksız fiillerin her zaman bir kusur sonucu meydana geldiğini söylemek mümkün değildir. Fakat hukukumuzda esas olan kusur sorumluluğudur ve bunu, Türk Borçlar Kanunu'nunda²¹ haksız fiilleri düzenleyen m. 49'da; "kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür" görmek mümkündür. Dolayısıyla bu maddeden kusur sorumluluğu halinin mevcut olması için; hukuka aykırı bir fiil, ortaya çıkan zarar,

FOOTNOTE

¹⁷ Demet Özdamar, Maden Hakkı, p. 445.

¹⁸ Topaloğlu, Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar, p. 13.

¹⁹ Topaloğlu, Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar, p. 25.

²⁰ Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Borçlar Hukuku), 21th Edition, İstanbul, Beta, 2017, p. 508.

²¹ Turkish Code of Obligations Article 49, Official Gazette dated 04.02.2011 and numbered 27836.

DİPNOT

¹⁷ Demet Özdamar, Maden Hakkı, s. 445.

¹⁸ Topaloğlu, Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar, s. 13.

¹⁹ Topaloğlu, Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar, s. 25.

²⁰ Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Borçlar Hukuku), 21.Baskı, İstanbul, Beta, 2017, s. 508.

²¹ Türk Borçlar Kanunu m. 49, 04.02.2011 tarihli, 27836 sayılı Resmî Gazete.

PART 9

cordance with this article, it is necessary to demonstrate the presence of four key elements: firstly, an illegal action; secondly, resultant harm; thirdly, the illegal action must have been carried out in a faulty manner; and fourthly, a clear causal connection must exist between the action and the harm suffered.

As stated previously, not all cases of liability arise from fault, as strict liability can also apply. The principles underlying the acceptance of strict liability are the principles of care and diligence, equity, and danger. *While the general rule is one of fault liability, it is essential to note that there are exceptional circumstances in which liability may arise in the absence of fault. For instance, liability may arise where an individual causes damage as a result of an act that they themselves did not perform, but which they nonetheless benefited from. Additionally, liability may arise where there exists a legal connection between the individual and the person who carried out the damaging act, even where the individual had no direct involvement in the act itself. It is important to understand that liability in such cases may be imposed, notwithstanding the absence of any fault on the part of the individual concerned, as stipulated by law*²². It should be noted that within the domain of mining law, one may encounter instances where strict liability applies.

It is pertinent to observe that in the sphere of mining operations, a delicate balance exists between the benefits and the drawbacks of such activities. Put simply, the operator of a mine should not solely profit from the advantages that are afforded by the area in question, but should also bear the responsibility for any problems or damages that may arise as a result of their activities. When it comes to compensating for these damages, the primary consideration is to ensure that an equitable balance is maintained between the various interests at play. It is crucial to maintain a balance between the responsibilities imposed on mining operators and the need to avoid discouraging entrepreneurs from engaging in mining activities, as overly burdensome regulations may impede the development of the industry. Conversely, failure to adequately compensate injured parties for damages suffered may cause undue harm and injustice. Therefore, it is of paramount importance to strike a fair and equitable balance between these competing interests.

hukuka aykırı fiilin kusurlu şekilde gerçekleştirilmesi, fiille zarar arasında uygun illiyet bağı bulunması gerekir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, sorumluluk hallerinin tamamı kusurdan kaynaklanan durumlar değildir, kusursuz sorumluluk halleri de mevcuttur. Kusursuz sorumluluğun kabul edilmesinde göz önüne alınan ilkeler; dikkat ve özen ilkesi, hakkaniyet ilkesi ve tehlike ilkesidir. *“Kural kusurlu sorumluluk olsa da istisnai olarak kişi gerçekleştirdiği fiilin sonucunda zararın ortaya çıkmasına neden olmuşsa ya da fiili kendisi gerçekleştirmese bile zarar doğuran fiilden fayda sağlamışsa veya bu fiili gerçekleştiren ile kanunda öngörülen bağlantısı varsa zararın meydana gelmesinde kusuru olmasa bile sorumluluğu söz konusu olabilir”*²². Bu bağlamda söylemek gerekir ki maden hukuku alanında da kusursuz sorumluluk halleriyle karşılaşılması mümkündür.

Bu doğrultuda, maden işletmesine ilişkin olarak ortada bir nimet-külfet dengesi olduğunu, diğer bir deyişe işletmecinin o bölgenin getirilerinden faydalandığı gibi, ortada çıkan çeşitli sorunlara ve zararlara da katlanması gerekir. Bu zararların tazmini esnasında dikkat edilmesi gereken husus, hakkaniyetli bir dengenin sağlanabilmesidir. Zira, işletmeciyeye çok büyük ölçüde bir sorumluluk yüklenmesi durumu, girişimcilerin faaliyetlerinde çekinmelerine ve bunun sonucu olarak bu daldaki gelişmenin yavaşlamasına sebebiyet verebileceği gibi, zarar görenin zararının yeterince tazmin edilmemesi durumu da zarar görenin mağdur bir duruma düşürülmesine neden olur. Dolayısıyla aradaki dengenin adaletli bir biçimde sağlanması hususu önemlidir.

VII. MINE OPERATOR'S RESPONSIBILITY IN CONTEXT OF DANGER LIABILITY

As previously outlined, an infringement upon an individual's rights need not always result from a defective or negligent act. There exist situations in which the party causing the harm may be held liable for their actions, even in the absence of any fault or negligence. The evolution of such a legal framework was undeniably influenced by the advent of the Industrial Revolution, which brought about a proliferation of cases involving strict liability. The rationale behind this legal framework is rooted in the fact that the substantial risks associated with the large enterprises that emerged from the commercial and industrial activities of the post-Industrial Revolution era. To this end, the concept of “Danger Liability,” which is enshrined in the Turkish Code of Obligations, serves to assign responsibility to the owner or operator of a particularly hazardous enterprise for any damages resulting from the operation of said enterprise.

To provide a general definition of the principle of danger liability, we can refer to the explanation given by Ulusan, which states²³:

“Hazard liability is the phenomenon of being held liable for the damages arising from the dangerous nature of enterprises, undertakings, facilities and things, which are economically and socially necessary to be established and constructed as a result of the compulsory conditions of social life, even if the persons who have control over these dangerous objects are not at fault and have taken every care to prevent the danger.”

The main objective of introducing a liability provision in cases where there is no fault is to ensure fairness and provide relief to the injured party. The concept of hazard liability can be classified into two categories, namely enterprise liability and non-enterprise liability. The former, which is the more significant of the two, is a primary source of hazard liability²⁴.

A. Concept

The legal definition of hazard liability refers to the responsibility that arises when hazards are inherent in a specific enterprise,

VII. TEHLİKE SORUMLUĞU BAĞLAMINDA MADEN İŞLETENİN SORUMLULUĞU

Yukarıda da açıklandığı üzere, kişiye ait bir hakka zarar meydana gelmesi her zaman kusurlu bir eylem sonucunda ortaya çıkmak zorunda değildir. Zarar verenin kendi eyleminden, kusuru olmasa dahi sorumlu olduğu haller mevcuttur. Bu tarz bir hukuki yaklaşımın gelişiminde, şüphesiz ki Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan gelişmelerin etkisi büyüktür ve beraberinde kusursuz sorumluluk hallerini de getirmiştir. Zira, bu devrimden sonra gelişen sanayi ve ticaret faaliyetleri ile ortaya çıkan büyük işletmeler, büyük risklerle beraber gelmiştir. Bu bağlamda hukukumuzda Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenme alanı bulan “Tehlike Sorumluluğu” maddesi, önemli ölçüde tehlike taşıyan işletmeden doğan zararların tazmini için işletme sahibi veya işletenin görevlendirilmesi anlamına gelir.

Tehlike sorumluluğunu genel olarak tanımlamak gerekirse Ulusan'ın şu şekilde bir tanım getirdiğini görebiliriz²³.

“Tehlike sorumluluğu toplum yaşantısının zorunlu koşulları sonucu kurulması, yapılması ekonomik ve sosyal açıdan gerekli bulunan işletme, girişim, tesis ve şeylerin kullanılması veya işletilmesiyle beliren, tehlikeli mahiyetinden doğan zararlardan, bu tehlikeli nesnelere üzerinde egemen olan kimselerin kusuru bulunmasa ve tehlikenin önlenmesi amacıyla her türlü özeni göstermiş olsalar dahi sorumlu tutulmaları olayıdır.”

Bu düzenlemenin amacının, yani ortada bir kusur bulunmasa dahi bir sorumluluk kalemi düzenlenmesinin amacı, hakkaniyete uygun davranmak ve zarar görenin mağduriyetini karşılamaktır. Tehlike sorumluluğunun kaynaklarını işletme sorumluluğu ve işletme dışı sorumluluk olarak iki başlıkta incelemek mümkündür ve esas olan işletme sorumluluğudur²⁴.

A. Kavram

Tehlike sorumluluğunun anlamı; bir işletme, faaliyet veya nesneye özgü tehlikelerin meydana gelmesi ile oluşan sorumluluktur²⁵. Son

FOOTNOTE

²² Ece Nur Kesemen, Maden İşletenin Sorumluluğu, p. 10.

²³ İlhan Ulusan, “Tehlike Sorumluluğu Üstüne”, Journal of Comparative Legal Studies, C.4, P.6, 1970, p. 23.

²⁴ Eren, Borçlar Hukuku, p. 689.

DİPNOT

²² Ece Nur Kesemen, Maden İşletenin Sorumluluğu, s. 10.

²³ İlhan Ulusan, “Tehlike Sorumluluğu Üstüne”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.4, S.6, 1970, s. 23.

²⁴ Eren, Borçlar Hukuku, s. 689.

²⁵ Süleyman Yılmaz, “Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluğuna İlişkin Yeni Hükümler”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.59, S.3, 2010, s. 551 <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/> (Erişim tarihi, 25.10.2022).

PART 9

activity, or object, and an accident or harm occurs as a result²⁵. The concept of hazard liability has become increasingly important in modern times due to the proliferation of dangerous industrial activities and advances in technology. In light of this, those who engage in such activities or possess, store, or use hazardous objects must be held responsible for any damages that result from the realization of a particular danger. In general, this form of liability mandates that individuals involved in hazardous undertakings are responsible for any resulting damages regardless of their fault. One notable aspect of hazard liability that distinguishes it from

zamanlarda gelişen teknoloji ve tehlike arz eden sanayi faaliyetlerinin artması ile birlikte, bu sorumluluk türünün de önemi artmıştır. Buna göre, ağır tehlike arz eden faaliyette bulunanlar veya böyle bir nesneyi elinde bulunduranlar, depolayanlar ya da kullananlar, bu özel tehlikenin gerçekleşmesinden doğan zararı telafi etmekle yükümlü tutulmalıdırlar. Bu sorumluluk kaleminin, genel anlamda, tehlikeli bir girişimde bulunan kişinin, kusuru olsun olmasın, bu faaliyetleri sebebiyle bir zarar meydana gelirse, sebep olduğu zararlardan sorumlu olmasını sağlar. Tehlike sorumluluğunu, diğer kusursuz sorumluluk türlerinden ayıran ve daha ağır bir sorumlu-

It is the employer's primary responsibility to take all necessary measures to prevent occupational hazards and to ensure that the workplace is safe for their workers.

Maden sahalarında çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması açısından işveren sahada gerçekleştirilecek tehlikeler kapsamında çalışanlarını eğitmek ve bilgilendirmek durumundadır.

other forms of strict liability is the absence of any means to evade or escape the consequences of this type of liability²⁶. In the realm of legal liability, hazard liability is the most stringent form of liability that cannot be escaped unless the causal link is severed. Regardless of whether the enterprise has obtained all required permits and licenses and its experts have demonstrated due diligence, if an activity poses a considerable risk, then it is unquestionable that sufficient care has been taken. It is noteworthy that hazard liability is distinct from the duty of care and is applicable to any individual or entity that engages in, stores, or employs hazardous materials. Consequently, those who undertake dangerous activities are strictly accountable for any ensuing damages, irrespective of whether they acted negligently or not.

luk türü kılan önemli hususlardan biri, tehlike sorumluluğundan kurtulma imkanı olmamasıdır²⁶. Dolayısıyla tehlike sorumluluğundan kurtulmak, illiyet bağı kesilmediği sürece mümkün değildir. Bu sebeple, uzman kişiler kendilerinden beklenen özeni göstermiş, faaliyet için gerekli tüm izin ve ruhsatları almış olsalar bile tehlike sorumluluğundan kaçmaları mümkün değildir. Belirtmek gerekir ki tehlike sorumluluğu doğası itibarıyla özen sorumluluğundan farklı olduğundan, işletme belli bir ölçüde tehlike arz ediyorsa, bu noktada yeterli özenin gösterilip gösterilmediği tartışılmaz. Bu tür sorumluluğun, sorumluluk türleri arasında en ağırı olduğunu söylemek mümkündür.

B. Hazard Liability According to Article 71 of the Turkish Code of Obligations

Prior to the enactment of the New Code of Obligations, a general liability for hazardous activities was not clearly established in Turkish law. Article 71 of the Turkish Code of Obligations sets out the necessary conditions for the existence of such liability, which are as follows:

- The presence of a business that poses a significant danger,
- The damage caused by the activity of the business that poses a significant danger,
- The ability of the business to cause frequent and severe damage
- The inevitability of the harm despite all reasonable precautions taken by experts,
- The authorization of the activity by the legal order,
- Joint liability for losses on the part of the business owner and operator,
- Compensation of the injured party with an appropriate price,
- The application of special liability provisions in the case of a specific danger situation regulated by special laws.

In this context, it is important to highlight that the final paragraph of the aforementioned article refers to the idea of compensating the injured party with a suitable price for damages incurred due to the activity of a hazardous business, even if the operation is authorized by legal regulations. It is noteworthy that this concept of compensation is distinct from that of compensating for harm caused by wrongful intent, as is the case in liability for intentional torts. The latter involves damages caused deliberately by the responsible party, while in hazard liability, the damages incurred are unintended.

After listing the elements of the danger responsibility above, if we need to draw a general framework about this responsibility; first of all, it can be said that the concept of posing a significant danger should be understood that the operation in question tends to cause frequent and heavy losses, and the subject-

B. Türk Borçlar Kanunu Madde 71'e Göre Tehlike Sorumluluğu

Yeni Borçlar Kanunu'na kadar hukukumuzda tanımlanmış bir genel tehlike sorumluluğunu görmek mümkün değildi. TBK m. 71'e göre tehlike sorumluluğunun varlığından bahsedilebilmesi için gerekli şartlar:

- Önemli ölçüde tehlike arz eden bir işletme olmalıdır,
- Meydana gelen zarar önemli ölçüde tehlike arz eden işletmenin faaliyetinden kaynaklanmalıdır,
- İşletme sıkça ve ağır zarar doğurmaya elverişli olmalıdır,
- Zarar uzman kişiden beklenen her türlü özen gösterilse bile önlenemeyecek olmalıdır,
- Önemli ölçüde tehlike arz eden işletmenin faaliyetine hukuk düzeni tarafından izin verilmiş olması gerekir,
- İşletmenin faaliyetinden faydalanan işletme sahibi ve varsa işleten zarardan müteselsilen sorumludur,
- Zarar görenin zararı uygun bir bedelle denkleştirilir,
- Belirli bir tehlike hali için özel bir kanun düzenlemesi varsa özel sorumluluk hükümleri uygulanır.

Burada belirtmek gerekir ki maddenin son fıkrasında "önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmenin bu tür faaliyetine hukuk düzenince izin verilmiş olsa bile, zarar görenler, bu işletmenin faaliyetinin sebep olduğu zararlarının uygun bir bedelle denkleştirilmesini isteyebilirler" şeklinde bir ifadeyle denkleştirme kavramından bahsetmiştir. Bahsi geçen denkleştirme kavramı, fedakarlığın denkleştirilmesinden farklıdır. Zira, fedakarlığın denkleştirilmesinde zarar, zarar veren tarafından bilerek ve istenerek verilmesine karşılık, tehlike sorumluluğunda bu durum istemeden ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda tehlike sorumluluğunun unsurlarını sıraladıktan sonra, bu sorumluluk hakkında genel bir çerçeve çizmek gerekirse; ilk başta söylenebilir ki önemli ölçüde tehlike arz etmek kavramından anlaşılması gereken, söz konusu işletmenin sık sık ve ağır zararlar do-

FOOTNOTE

²⁵ Süleyman Yılmaz, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluğuna İlişkin Yeni Hükümler", Journal of Ankara University Faculty of Law, C.59, P.3, 2010, p. 551. <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/> (Date of access, 25.10.2022).

²⁶ Güzin Üçışık, "Tehlike Sorumluluğunun Genel Kural ile Düzenlenmesi", Gazi University Faculty of Law Liability and Compensation Law Symposium, Ankara, 2009, p. 127.

DİPNOT

²⁶ Güzin Üçışık, "Tehlike Sorumluluğunun Genel Kural ile Düzenlenmesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, Ankara, 2009, s.127.

PART 9

tive element is that the damage will still occur despite all the care expected from an expert. When the element of danger is evaluated on an objective basis, it is understood that the danger is permanent and the damage that may arise is severe. As it is known regarding the damage, the damage must occur in order for a legal liability to arise. In terms of mining activities, this damage can be material or moral. The important point here is that the damage is caused by the activity of the enterprise that poses a significant danger and without the fault of the enterprise. In the legal context, it is essential to establish a clear causal link between the event that occurred and the resulting damage in order to establish liability. This causal link is crucial and cannot be broken by any means, including the defective acts of the injured party or a third party, or force majeure. When the causal link is severed, the responsibility of the enterprise may be removed, especially in cases of force majeure or gross negligence on the part of the injured party. To establish liability for a workplace accident, the accident must have occurred in the workplace, and there must be an unmistakable causal link between the operation of the workplace or the hazards arising therefrom and the resulting damage. Therefore, it is of utmost importance to identify the causal link to determine the existence of hazard liability, as it is a critical factor in determining the liability of the enterprise.

VIII. ROYALTY CONTRACT

A. Definition, Legal Nature and Form of Royalty Contract

1. Definition of Royalty Contract

In the context of mining activities, a royalty agreement refers to a contractual arrangement between a license holder who holds the right to explore or exploit minerals in a mining area and a third party, either an individual or a legal entity, for the transfer of the mine operation. The terms and conditions of the royalty agreement are governed by the Turkish Code of Obligations No. 6098 ("TCO"), particularly the provisions related to product rent. Under a royalty agreement, the third party agrees to pay a fee to the license

holder, who holds the right in the mining areas, for each ton of mineral produced. The TCO's provisions on product rent apply by analogy to the royalty agreement²⁷. On the other hand, royalty contracts are accepted as subcontracting contracts within the scope of some Supreme Court of Cassation Decisions. The term "royalty" refers to "the amount that a private or legal person who operates a mine, under contract with the right holder for a limited period of time, agrees to pay to the original license holder for each ton of mineral produced, while the legal rights and responsibilities of the mining areas remain with the right holder. This payment is made in return for the right to operate the mine, which is temporarily transferred to the private or legal person by the right holder"²⁸.

ğurmaya eğilimli olması ve sübjektif unsuru da, uzman bir kişiden beklenen tüm özene rağmen yine de zararın meydana gelecek olmasıdır. Objektif esasa göre tehlike unsuru değerlendirildiğinde, tehlikenin devamlı ve ortaya çıkabilecek zararın da ağır olması anlaşılır. Zarar hususunda bilindiği üzere, hukuki bir sorumluluk doğabilmesi için zarar meydana gelmelidir. Maden faaliyetleri açısından bu zarar, maddi veya manevi olabilir. Burada önemli husus, zararın önemli ölçüde tehlike arz eden işletmenin faaliyetinden ve işletmenin kusuru olmaksızın meydana gelmesidir. İlliyet bağı noktasında, elbette meydana gelen olay ile ortaya çıkan zarar arasında bir nedensellik aranır. İlliyet bağının kesildiği durumlar, tüm sorumluluk hallerinde olduğu gibi burada da görülür. Mücbir sebep, zarar görenin ağır kusurunun olması gibi hallerde artık illiyet bağının kesildiğini söylemek duruma göre mümkün olacaktır ve bu haller işletmenin sorumluluğunu kaldırır. Dolayısıyla genel ifadeyle söylenebilir ki tehlike sorumluluğunun varlığından bahsedebilmek için; kaza işyerinde gerçekleşmiş olmalı, bu hususun yanında işyerinin işletilmesi veya bundan doğan tehlikelerle zarar arasında uygun bir illiyet bağı bulunmalı ve bu illiyet bağının, zarar görenin veya üçüncü kişinin kusurlu hareketleri veya mücbir sebeple kesilmemiş olması gerekmektedir.

VIII. RÖDOVANS SÖZLEŞMESİ

A. Rödovans Sözleşmesinin Tanımı, Hukuki Niteliği ve Şekli

1. Rödovans Sözleşmesi Tanımı

Rödovans Sözleşmesi maden sahalarındaki maden arama veya işletme ruhsat sahipleri ile gerçek veya tüzel üçüncü kişiler arasında maden ocağının işletilmesinin devri için gerçekleştirilen sözleşme anlamına gelmektedir. Üçüncü kişilerin maden sahalarında hak sahibi konumunda olan ruhsat sahibine karşı, üretilen her bir ton maden karşılığında bir bedel ödemeyi taahhüt ettiği rödovans sözleşmesine ilişkin 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun ("TBK") ürün kirasına ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır²⁷. Buna karşılık

holder, who holds the right in the mining areas, for each ton of mineral produced. The TCO's provisions on product rent apply by analogy to the royalty agreement²⁷. On the other hand, royalty contracts are accepted as subcontracting contracts within the scope of some Supreme Court of Cassation Decisions.

The term "royalty" refers to "the amount that a private or legal person who operates a mine, under contract with the right holder for a limited period of time, agrees to pay to the original license holder for each ton of mineral produced, while the legal rights and responsibilities of the mining areas remain with the right holder. This payment is made in return for the right to operate the mine, which is temporarily transferred to the private or legal person by the right holder"²⁸.

2. Legal Character of the Royalty Contract

In accordance with the provisions of the TCO, royalty agreements are a legal relationship that arises from the mutual declarations of will of the contracting parties. Such agreements involve the license holder transferring the right to operate the mine for a fixed duration, while the royalty payer agrees to pay the agreed portion of the production to the license holder. Thus, royalty agreements are a consensual contract that places obligations on both parties. It should be noted that such agreements impose an immediate performance obligation on the royalty payer and a continuous performance obligation on the license holder²⁹.

bazı Yargıtay Kararları kapsamında rödovans sözleşmeleri bir alt işverenlik sözleşmesi olarak kabul edilmektedir.

Rödovans kavramı "Maden ruhsat alanlarının, hukuki hak ve sorumlulukları kendisinde kalması koşuluyla hak sahibi tarafından sözleşme ile özel veya tüzel bir kişiye, bir süre tahsis edilmesi durumunda, maden ocağının işletilmesini üstlenen özel veya tüzel kişinin, esas ruhsat sahibine, ürettiği her bir ton maden için ödemeyi taahhüt ettiği meblağ" olarak tanımlanmaktadır²⁸.

2. Rödovans Sözleşmesi Hukuki Niteliği

TBK'da açıkça belirtildiği üzere sözleşmenin taraflarının karşılıklı irade beyanlarına dayalı olarak kurulan bir hukuki ilişki olan rödovans sözleşmeleri, ruhsat sahibinin belirli bir süre ile maden işletme hakkını devretmesi ve bunun karşılığında rödovans verenin yaptığı üretimin kararlaştırılan kısmını ruhsat sahibine ödemesine dayanan hukuki ilişkidir. Yukarıda anlatılanlar ışığında rödovans sözleşmeleri tam iki tarafa borç yükleyen rızai bir sözleşme olup rödovans veren bakımından ani edim ruhsat sahibi bakımından ise sürekli edim borcu söz konusudur²⁹.

FOOTNOTE

27 Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, İstanbul 2021, p. 351.

28 Supreme Court 10. HD. 17.10.2014, M. 2014/16695, K. 2014/19906 (www.kazanci.com.tr, Access Date: 26.10.2022).

29 Mustafa Alper Gümüş, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. I, İstanbul 2012, s. 312, 335.

DİPNOT

27 Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, İstanbul 2021, s. 351.

28 Yargıtay 10. HD. 17.10.2014, E. 2014/16695, K. 2014/19906 (www.kazanci.com.tr, Erişim Tarihi: 26.10.2022).

29 Mustafa Alper Gümüş, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. I, İstanbul 2012, s. 312, 335.

PART 9

3. Form of Royalty Contract

In light of the fact that royalty agreements do not entail the transfer of mining licenses, but rather the transfer of rights to a third party for a predetermined period under the terms of the agreement, such agreements are not required to adhere to any specific form according to the Turkish Code of Obligations. The parties are free to conclude the agreement through a simple written contract or by notarizing it, as long as they mutually agree to the chosen form.

B. Damages Caused by Occupational Health and Safety Provisions

In the realm of workplace safety, employees working on job sites face daily risks of occupational accidents. In the case of mining sites, the risk of occupational accidents is particularly high. It is the employer's primary responsibility to take all necessary measures to prevent occupational hazards and to ensure that the workplace is safe for their workers. The employer's duty does not end with taking these measures; they are also accountable for ensuring that their workers comply with them. Additionally, the employer is obligated to supervise their workers at the worksite, as failure to do so may result in legal and criminal liability. It is therefore imperative that employers take all necessary precautions and remain vigilant in their efforts to promote workplace safety.

The safety of workers in mining sites is of utmost importance and employers have a legal obligation to ensure it. To this end, employers must provide adequate training and information to their workers regarding the potential hazards associated with their jobs. In high-risk areas, employers must appoint an occupational health and safety expert holding a Class A occupational safety expertise certificate to identify and mitigate potential hazards³⁰. The expert must warn the employer, in writing, of the risks associated with the workplace, and it is the employer's responsibility to take all necessary measures to ensure the safety of the site³¹.

As per the requirement of Article 21 of the Mining Law for a license holder to appoint a permanent supervisor, mining activities in the fields must be carried out under the supervision of a qualified mining engineer. This legal obligation ensures that mining op-

3. Rödovans Sözleşmesinin Şekli

Rödovans sözleşmelerinde maden ruhsatının devri değil hakkın üçüncü kişiye sözleşme kapsamında belirlenmiş süre boyunca devri söz konusu olduğundan TBK uyarınca rödovans sözleşmeleri herhangi bir şekle tabi değildir. Taraflar aralarında mutabık kaldıkları sürece basit yazılı şekilde sözleşmeyi akdedebilecekleri gibi noterde düzenleyerek bu sözleşmeye resmîyet kazandırabileceklerdir.

B. İş Sağlığı Ve Güvenliği Hükümlerince Ortaya Çıkan Zararlar

İş sahalarında çalışan işçiler her gün iş kazası geçirme riski ile karşı karşıya olmakla bu durum işveren açısından hukuki ve cezai sorumluluk doğurabilmektedir. Özellikle maden sahalarında çalışan işçiler için iş kazası geçirme riski daha da yüksek oranlarda görülmektedir. Öncelikle mesleki riskleri önlemek amacıyla gerekli tedbirleri alınması ve iş sahasının işçiler için güvenli hale getirilmesi işverene verilen yükümlülüklerdendir. Bu tedbirlerin alınmasının yanı sıra alınan tedbirlere uyulması hususunda da işverene sorumluluk tanınmıştır. İşveren iş sahasında çalıştırdığı işçileri gözetmekle yükümlüdür.

Maden sahalarında çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması açısından işveren sahada gerçekleştirebilecek tehlikeler kapsamında çalışanlarını eğitmek ve bilgilendirmek durumundadır. Tehlike olasılığı yüksek olan alanlarda işveren tarafından A sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip bir iş sağlığı ve güvenliği uzmanı görevlendirilir³⁰. Görevlendirilen uzmanca iş sağlığı ve güvenliği kapsamında doğabilecek olan riskler hakkında işveren yazılı olarak uyarılır, sahanın güvenliğinin sağlanabilmesi için alınabilecek önlemlerin gerçekleştirilmesi işverenin sorumluluğundadır³¹.

Ruhsat sahibinin Maden Kanunu m. 21 nezdinde daimi nezaretçi bulundurma yükümlülüğü uyarınca sahalarda yapılan faaliyetler maden mühendisi eşliğinde gerçekleştirilmektedir³². Maden mühendislerinin asli görevi sahada gerçekleştirilen faaliyetlerin iş sağlığı ve güvenliği açısından tetkiki değil sahanın teknik işletmesinin kontrolü üzerinedir. Maden sahalarında rödovansçının sunduğu kişiler ruhsat sahibince daimi nezaretçi olarak atanmakla birlikte ruhsat sahibinin çalışanı

erations are conducted in compliance with applicable laws and regulations, promoting safe and responsible mining practices³². Mining engineers are primarily responsible for controlling the technical operation of mining fields and are not obligated to inspect the activities carried out in the field in terms of occupational health and safety. In mining sites, the license holder must appoint a permanent supervisor from candidates proposed by the royalty owner. The supervisor, although appearing as an employee of the license holder, has their expenses covered by the royalty owner. In the decision of the 21st Chamber of the Court of Cassation Decision No: 2005/791, 2005/6574 it is stated that *"If the royalty owner's opportunity to act independently is restricted and if the license holder has the opportunity to intervene in production, then the existence of the main employer sub-relation is mentioned"*³³.

Employer liability for accidents in a mine site is based on fault liability, and competent authorities are responsible for determining whether such liability exists. To claim compensation from the employer, a causal link between the accident and the work performed by the employer must be established. If the worker has suffered physical or mental harm, a material compensation lawsuit may be filed, in addition to receiving health aid from the SSI. Under the Turkish Code of Obligations, Article 56 allows workers who have suffered physical or mental harm as a result of occupational accidents or diseases to seek moral compensation if they have endured pain and suffering in addition to material damages. This means that in addition to the financial compensation, workers may also be entitled to compensation for the emotional distress they have experienced. Furthermore, in the unfortunate event of a worker's death, their family may also be eligible for moral compensation to help them cope with the pain and suffering of losing a loved one. Such provisions not only ensure that workers' rights are protected but also reinforce the accountability of employers in maintaining safe working conditions.

C. Simulated Royalty Contracts

The license holders of mining enterprises delegate the operations performed on site to the royalty owner, who then directs the mine production. The royalty agent is not an autonomous entity and provides labor ser-

olarak görünen nezaretçinin masrafları rödovansçı tarafından karşılanmaktadır. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi 2005/791 Esas 2005/6574 Karar sayılı kararında *"Rödovansçının bağımsız hareket etme imkânı kısıtlanmış ve ruhsat sahibinin üretime müdahalede bulunma imkânı varsa bu durumda asıl işveren alt ilişkisinin varlığından söz edilir"* denilmektedir³³.

İşverenin sorumluluğu kusur sorumluluğu olup bu kusurun varlığı yetkili makamlarca tayin edilmektedir. Maden sahasında yaşanan bir kazadan dolayı işçinin işverene karşı tazminat talebi olabilmesi için kaza ile işveren tarafından gerçekleştirilen iş arasında bir illiyet bağı bulunmalıdır. İşçinin uğradığı bedensel veya ruhsal zarara istinaden maddi tazminat davası açılabilir, SGK tarafından yapılan sağlık yardımının yanı sıra işverenden maddi talep söz konusudur. Maddi zararın tazmininin yanı sıra Türk Borçlar Kanunu m. 56 uyarınca *"iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle bedensel ya da ruhsal zarara uğrayan işçi maddi zarardan başka elem ve acı çekerek manevi zarara da uğramışsa manevi tazminat isteyebilmesi mümkündür"* denilmektedir. Tüm bunlara ek olarak işçinin ölmü halinde ailesine, ölüm nedeniyle yaşadığı acı ve ıstırap dolayısıyla manevi tazminat ödenebilecektir.

C. Muvazaalı Rödovans Sözleşmeleri

Maden işletmelerinde ruhsat sahipleri sahada gerçekleştirilen faaliyetlerini rödovansçıya devrederek kendi direktifleri doğrultusunda maden üretimini gerçekleştirmektedirler. Rödovansçı ruhsat sahibinden bağımsız de-

FOOTNOTE

³⁰ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, p. 351.

³¹ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, p. 353.

³² Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, p. 357.

³³ Supreme Court 21.HD. E.2005/791 K.2005/6474 (www.karararama.yargitay.gov.tr, Access Date: 06.11.2022).

DİPNOT

³⁰ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, s. 351.

³¹ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, s. 353.

³² Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, s. 357.

³³ Yargıtay 21.HD. E.2005/791 K.2005/6474 (www.karararama.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.11.2022).

PART 9

DESPITE THE INCREASED LIKELIHOOD OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS IN MINING SITES, EMPLOYERS HAVE A PARAMOUNT RESPONSIBILITY TO GUARANTEE THE SAFETY OF THEIR WORKERS.

vices to the license holder's location³⁴. In the context of providing workers to the license holder, the use of the royalty system is often viewed as a collusive transaction due to the dependency of the workers on the license holder. This dependency makes it challenging to establish a clear subcontractor and principal employer relationship, particularly in the case of fields operated with royalty. When the royalty operator is identified as a sub-employer and the workers in the field are recognized as employees of the license holder, the workers are entitled to labor rights provided by the license holder. Given this scenario, it is crucial to ensure that the employment relationship between the workers and the license holder is accurately defined and that the workers are protected by the applicable labor laws.

In the decision of the 10th Civil Chamber of the Court of Cassation No: 1992/11117, 1993/3693 it is stated that *"in the event that a portion or all of the shareholders of the royalty company are transferred to another company, which is operated under a royalty agreement, a subsidiary company relationship is established, and the legal entity veil between the second acquiring company and the first company is lifted. As a result, the workers are entitled to their labor rights and the second acquiring company is held responsible for fulfilling these obligations"*³⁵.

IX. CONCLUSION

In the context of mining activities, there exist various employment opportunities that fall under the ambit of occupational health and safety as well as the Labour Law No. 4857. Despite the increased likelihood of occupational accidents in mining sites, employers have a paramount responsibility to guarantee the safety of their workers. Employers are required to take necessary measures to ensure the safety of their workers in mining sites, in line with the extensive regulations governing mine workers in our law. Given the importance of this issue, the relevant legislation has been detailed, and employers are subject to the principle of perfect liability in case of any liability arising in this context. In accordance with the legal requirements discussed previously, the employer is under a legal obligation not only to implement the prescribed occupational health and safety measures but also to monitor their implementation within the relevant work site. It is crucial for employ-

ers to recognize and comply with this obligation in order to safeguard the safety of their employees. Failure to adhere to these obligations may result in both tortious and contractual liability for the employer, as they would be in breach of their legal responsibilities towards their workers.

ğildir ve ruhsat sahibinin sahasına işçi temin etmektedir³⁴. Ruhsat sahibine işçi temin edilmesi durumu, çalışan işçiler ruhsat sahibine bağlı olarak değerlendirildiğinden ve rödovansla işletilen sahalarda alt işveren ve asıl işveren ilişkisinin kurulmasının zorluğundan hareketle bu sistem muvazaalı işlem olarak görülmektedir. Rödovansçının alt işveren olarak görüldüğü ve sahada çalışan işçilerin ruhsat sahibinin işçileri olarak sayıldığı durumda işçiler, ruhsat sahibinin işçilik haklarından yararlanırlar.

Yargıtay 10 Hukuk Dairesi 1992/11117 Esas 1993/3693 Karar sayılı kararında *"rödovans sözleşmesi ile işletilen bir sahayı rödovansçı şirketin ortakların bir kısmı ya da tamamı aynı başka bir şirkete devredilmesi halinde işletme bütünlüğü - kardeş şirket ilişkisi oluştuğunu ve devralan ikinci şirketle birinci şirket arasındaki tüzel kişilik perdesi kaldırılarak devralan ikinci şirketin devreden birinci şirketin işçilerinin işçilik haklarından sorumlu olduğuna"* karar vermiştir³⁵.

IX. SONUÇ

Sonuç olarak; geniş bir istihdamda yer veren maden sahalarında maden işçileri ile ilgili gerek iş sağlığı ve güvenliği kapsamında gerekse 4857 Sayılı İş Kanunu kapsamında birçok düzenleme yer almaktadır. Maden sahaları yapıları gereği iş kazalarına daha çok mahal vermekle beraber işçilerin faaliyet alanlarında güvenliğinin sağlanmasının ne kadar elzem olduğu işverenlerce dikkate alınmalıdır. İşbu kapsamda alınacak önlemler işverenler tarafından gerekli görülmeli ve mutlaka iş sahalarında uygulanmalıdır. Hukukumuzda bu durumun öneme binaen ilgili mevzuat detaylıca düzenlenmiş dolayısıyla işverenin sorumluluğu kusursuz sorumluluk kapsamında değerlendirilmiştir. Yukarıda da anlatıldığı üzere işverenin anılan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almasının yanı sıra bu önlemlerin faaliyet alanında uygulanıp uygulanmadığının denetimini de sağlamakta da yükümlüdür. İşbu yükümlülüklerle uymaması halinde işveren

çin hem haksız fiilden doğan sorumluluk hem de sözleşmesel sorumluluk söz konusu olacaktır.

MADEN SAHALARI YAPILARI GEREĞİ İŞ KAZALARINA DAHA ÇOK MAHAL VERMEKLE BERABER İŞÇİLERİN FAALİYET ALANLARINDA GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASININ NE KADAR ELZEM OLDUĞU İŞVERENLERCE DİKKATE ALINMALIDIR.

BIBLIOGRAPHY

DEMET ÖZDAMAR, Maden Hakkının Verilmesi ve Bu Hakkın Devri.

Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/dunyada_ve_turkiyede_madencilik_sektoru.pdf (Date of access, 23.10.2022).

ECE NUR KESEMEN, "Türk Hukukunda Maden İşletenin Hukuki Sorumluluğu".

FİKRET EREN, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21th Edition, İstanbul, Beta, 2017.

GÜZİN ÜÇİŞİK, "Tehlike Sorumluluğunun Genel Kural ile Düzenlenmesi", Gazi University Faculty of Law Liability and Compensation Law Symposium, Ankara, 2009.

<https://dSPACE.ankara.edu.tr/xmlui/> (Date of access, 25.10.2022).

Regulation on the Implementation of the Mining Law, 22.08.1985, Official Gazette No. 18850.

MUSTAFA ALPER GÜMÜŞ, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. I, İstanbul 2012.

MUSTAFA TOPALOĞLU, Dünyada Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar ve Bu Bağlamda Türk Maden Hukukunun Gelişimi.

MUSTAFA TOPALOĞLU, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, İstanbul 2021.

SERAP TELLİ, İdare Hukuku ve Uluslararası Hukuk Açısından Madenler (Madenler), Ankara 1989.

SÜLEYMAN YILDIZ, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluğuna İlişkin Yeni Hükümler", Journal of Ankara University Faculty of Law, Vol. 59, P. 3, 2010.

Sürdürülebilir Kalkınma Hakkında Temel Bilgiler <http://www.surdurulebilir kalkinma.gov.tr/temel-tanimlar/> (Date of access, 23.10.2022).

TUĞBA YAVUZ MARIM, "Madenlerin İşletilmesi ve Rödovans Sözleşmesi", 2021.

Dictionary of Turkish Language Institution <https://sozluk.gov.tr/> (Date of access, 23.10.2022).

İLHAN ULUSAN, "Tehlike Sorumluluğu Üstüne", Journal of Comparative Law Studies.

KAYNAKÇA

DEMET ÖZDAMAR, Maden Hakkının Verilmesi ve Bu Hakkın Devri.

Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/dunyada_ve_turkiyede_madencilik_sektoru.pdf (Erişim tarihi, 23.10.2022).

ECE NUR KESEMEN, "Türk Hukukunda Maden İşletenin Hukuki Sorumluluğu".

FİKRET EREN, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21.Baskı, İstanbul, Beta, 2017.

GÜZİN ÜÇİŞİK, "Tehlike Sorumluluğunun Genel Kural ile Düzenlenmesi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, Ankara, 2009.

<https://dSPACE.ankara.edu.tr/xmlui/> (Erişim tarihi, 25.10.2022).

Maden Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, 22.08.1985, 18850 sayılı Resmi Gazete.

MUSTAFA ALPER GÜMÜŞ, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C. I, İstanbul 2012.

MUSTAFA TOPALOĞLU, Dünyada Maden Hukukuyla İlgili Yeni Yaklaşımlar ve Bu Bağlamda Türk Maden Hukukunun Gelişimi.

MUSTAFA TOPALOĞLU, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, İstanbul 2021.

SERAP TELLİ, İdare Hukuku ve Uluslararası Hukuk Açısından Madenler (Madenler), Ankara 1989.

SÜLEYMAN YILDIZ, "Türk Borçlar Kanunu Tasarısında Sebep Sorumluluğuna İlişkin Yeni Hükümler", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 59, S. 3, 2010.

Sürdürülebilir Kalkınma Hakkında Temel Bilgiler <http://www.surdurulebilir kalkinma.gov.tr/temel-tanimlar/> (Erişim tarihi, 23.10.2022).

TUĞBA YAVUZ MARIM, "Madenlerin İşletilmesi ve Rödovans Sözleşmesi", 2021.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi, 23.10.2022).

İLHAN ULUSAN, "Tehlike Sorumluluğu Üstüne", Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi.

FOOTNOTE

³⁴ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, p. 381.

³⁵ Supreme Court 10.HD. E.1992/11117 K.1993/3693 (www.karararama.yargitay.gov.tr, Access Date: 06.11.2022).

DİPNOT

³⁴ Topaloğlu, Maden Hukuku ile İlgili Makaleler, s. 381.

³⁵ Yargıtay 10.HD. E.1992/11117 K.1993/3693 (www.karararama.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.11.2022).